

gemeente Cuijk

Sint Anthonis

Procesplan kernendemocratie

*Samenvoeging van de gemeenten Cuijk, Boxmeer en Sint Anthonis
per 1 januari 2022*

7 oktober 2019

WOORD VOORAF

In het herindelingsproces van de gemeenten Cuijk, Boxmeer en Sint Anthonis gaat 'opschalen' hand in hand met 'afschalen'. Sterker nog: wij beschouwen het behouden en versterken van de verbinding tussen gemeente en inwoners, ondernemers en instellingen in de dorpen (kern- en wijkgericht werken of kernendemocratie) als absolute randvoorwaarde waaronder sprake kan zijn van het samengaan van de drie gemeenten tot één nieuwe grotere gemeente.

In het herindelingsontwerp is onze visie op de verbinding tussen het gemeentebestuur en de kernen en wijken in de nieuwe gemeente verwoord. Met dit procesplan geven wij onze aanpak weer hoe wij de periode tot 1 januari 2022 benutten om dat te bereiken. Een aanpak waarin onze 25 dorpen centraal staan. Om ze – in al hun verscheidenheid – te koesteren nog verder te versterken!

*De colleges van B&W van de gemeenten Cuijk, Boxmeer en Sint Anthonis
7 oktober 2019*

INHOUDSOPGAVE

Woord vooraf	1
1. Inleiding: kernendemocratie in het herindelingsproces	3
2. Aanpak: samen werken en leren	5
3. Planning	7
4. Uitvoering: door werkgroep kernendemocratie	8
5. Kostenraming: een eerste indicatie	9
Bijlagen:	
A. Huidige stand van zaken kernendemocratie	11
B. Inspiratiekaart (voorzet)	13

1 Kernendemocratie in het herindelingsproces

De gemeenten Cuijk, Boxmeer en Sint Anthonis gaan per 1 januari 2022 samen tot één krachtige gemeente. Een gemeente waar de verbinding met de inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties in de dorpen en wijken centraal staat om hen (nog meer) in hun kracht te laten komen. In het plan van aanpak voor de herindeling ‘Opschalen en verbinden’ is vastgelegd dat bij de besluitvorming over het herindelingsontwerp een plan van aanpak voor het thema kernendemocratie aan de gemeenteraden wordt voorgelegd. In het voorliggende plan wordt beschreven welke inhoudelijke elementen van belang zijn, wie er betrokken gaan worden, welke stappen er gezet worden en wat er gereed is als de nieuwe gemeente in 2022 van start zal gaan.

Plan van aanpak op basis van diverse gesprekken met onze dorpen

In mei en juni 2019 hebben – in het kader van het herindelingsproces – in elk van de 25 kernen van de gemeenten Cuijk, Boxmeer en Sint Anthonis bijeenkomsten plaatsgevonden. Daar is in gesprek gegaan over het beeld van inwoners bij de nieuwe gemeente, waaronder de verhoudingen tussen de kern en de nieuwe gemeente. Bovendien is een bijeenkomst met diverse doelgroepen georganiseerd, waaronder vertegenwoordigers van onderwijs- en zorginstellingen. Op basis van deze gesprekken is een concept plan van aanpak kernendemocratie opgesteld. De eerste contouren daarvan zijn op 3 september 2019 gedeeld met een afvaardiging van alle wijk- en dorpsraden van de drie gemeenten. Tijdens deze bijeenkomst is inspiratie opgedaan en zijn aanscherpingen opgehaald voor een volgende versie van het Plan van Aanpak Kernendemocratie. Deze is vervolgens op 25 september en 2 oktober 2019 besproken met de gezamenlijke raden. Op 8 oktober 2019 hebben de drie colleges het voorliggende (definitieve) Plan van Aanpak vastgesteld, waarna het op 28 oktober ter besluitvorming aan de gemeenteraden van Cuijk, Boxmeer en Sint Anthonis is voorgelegd.

Waarom aandacht voor kernendemocratie

Bij sommige bewoners is het een zorg of de herindeling gaat leiden tot een grotere afstand tussen de gemeente en de gemeenschap. Ook is er soms het gevoel dat kernendemocratie kan worden gebruikt als een alibi om gemeentelijke taken op het bord van inwoners af te schuiven.

Voor de gemeenten Cuijk, Boxmeer en Sint Anthonis is de herindeling juist een stimulans om de afstand met de dorpen en wijken te verkleinen. Daarnaast willen veel inwoners graag aan de slag in en met hun eigen omgeving. Dan past het dat de gemeente initiatieven de ruimte geeft en meehelpt om ze mogelijk te maken. Ook dat is kernendemocratie.

Verhouding tot het herindelingsproces

In het herindelingsontwerp is de visie voor kernendemocratie in de nieuwe gemeente verwoord (zie kader volgende pagina voor een beknopte weergave). Om alle voorbereidingen te treffen om per 1 januari 2022 één krachtige gemeente te vormen, is het *Procesplan Kernendemocratie* opgesteld. Dit voorliggende *Procesplan kernendemocratie* gaat specifiek in op de activiteiten die rondom dit thema plaatsvinden in de aanloop naar de herindelingsdatum.

Verhouding tot bestaande initiatieven en ontwikkelingen dorpen en wijken

Het onderwerp kernendemocratie (evenals wijk- en dorpsraden, stimuleren van de kracht van de kernen, dorp- en wijkgericht werken) staat al lange tijd op de agenda’s van de gemeenten Cuijk, Boxmeer en Sint Anthonis. Alle drie gemeenten en hun dorpen en wijken hebben daar reeds stappen in gezet (zie bijlage A. voor een compact overzicht van de stand van zaken). Zo heeft de gemeente Sint Anthonis recent gesprekken gevoerd in alle dorpen om tot een dorpsontwikkelingsplan te komen.

Dit procesplan zoekt de aansluiting op bestaande initiatieven en ontwikkelingen van de drie gemeenten. Immers de dorpen en wijken verschillen, bijvoorbeeld in aantallen vrijwilligers en bewoners-betrokkenheid. Ook zijn er grote verschillen tussen de bestaande dorps- en wijkraden. Bestaande ‘verworvenheden’ worden, waar mogelijk, meegenomen naar de nieuwe gemeente. De verschillen zijn geen probleem, maar vormen vooral een kracht. Omdat ze een kans bieden om inspiratie van elkaar op te doen, te leren en om (nieuwe) verbindingen te zoeken. Als dorpen en wijken onderling, als gemeentelijke organisatie, college en raad. En zo - vanuit verscheidenheid - gezamenlijk op te trekken naar kernendemocratie voor de nieuwe gemeente. Om daarmee de dorpen en kernen nog verder in hun kracht te zetten.

ONZE VISIE

Elke kern is uniek en heeft zijn eigen identiteit en karakter. De nieuwe gemeente hecht veel waarde aan maatwerk en het beschermen van de eigenheid van de kernen in de aanpak. De toekomst die een dorp of wijk voor zichzelf wil realiseren, staat centraal. Het gaat om datgene wat een kern wil en kan gaan doen. En om het vanuit vertrouwen benutten van de grote kracht en de kennis die binnen een dorp aanwezig is.

Onze dorpen en wijken zijn verschillend, wat vraagt om een aanpak die daar op inspeelt. We hanteren daarom de volgende uitgangspunten:

- *Dorpen en wijken zelf kiezen de voor hen best passende organisatievorm;*
- *Dorpen en wijken kiezen zelf de inhoudelijke onderwerpen die men wil aanpakken;*
- *De gemeente inspireert, jaagt aan en ondersteunt waar dat wenselijk is; dit is verankerd in de manier van werken van de ambtelijke organisatie*
- *De lijntjes tussen een dorp/wijk en de gemeente zijn kort;*
- *Voor de nieuwe gemeente wordt een kader ontwikkeld, waarin duidelijk omschreven wordt wat te verwachten (ook in financiële zin).*

2 Aanpak: samen werken en leren

In de periode tot 1 januari 2022 gaan we samen met de dorpen en wijken aan de slag. Deze aanpak bestaat uit vijf onderdelen, welke hierna worden toegelicht.

VOORBEREIDEN

De periode tot aan de vaststelling van het herindelingsadvies door de gemeenteraden (uiterlijk maart 2020) benutten we om voorbereidingen te gaan doen. Zo richten we onze werkgroep nader in en betrekken we een extern klankbord die ons inspireert en meedenkt. Ook richten we ons met name op de organisatie van bijeenkomsten in elk van de 25 kernen, welke tussen april en juli 2020 zullen plaatsvinden (zie hierna) en de communicatie hierover.

De bijeenkomsten in de kernen bereiden we voor samen met de betrokken dorps- of wijkraad, om zo aan te sluiten bij reeds georganiseerde bijeenkomsten en initiatieven van de dorpen en wijken zelf en van de drie gemeenten. Ook bespreken we samen met de dorps- en wijkraad welke sleutelpersonen (- of organisaties) van belang zijn om uit te nodigen en te laten meedenken tijdens de bijeenkomsten.

ORGANISEREN EN VORMGEVEN

Tijdens de bijeenkomsten met de kernen bespreken we samen met inwoners en andere sleutelpersonen vier inhoudelijke vragen:

- **Organiseren:** Welke (huidige of andere) vorm/organisatie van bewonersoverleg past het beste bij het dorp en wat betekent dat (bijvoorbeeld ten aanzien van communicatie)?
- **Samenwerken:** Wat is nodig om de samenwerking tussen gemeente en dorp succesvol te laten zijn?
- **Initiëren:** Hoe willen we burgerinitiatieven krachtig vormgeven?
- **Borgen:** Hoe kunnen we tot een deal komen (afpraak tussen dorp en gemeente)?

Ten aanzien van elk van deze vier vragen zijn ‘inspiratiekaarten’ (zie bijlage voor een aantal 1e voorbeelden) beschikbaar, waarop best practices uit het land zijn weergegeven.

Tijdens de bijeenkomsten verkennen we ook ideeën en wensen over de toekomst van het dorp (o.a. op basis van een aangereikt inzicht over de demografische ontwikkelingen). We bespreken wat de verwachtingen en behoeften van het dorp zijn, welke initiatieven er al zijn en hoe deze eventueel versterkt kunnen worden, welke nieuwe initiatieven opgepakt zouden kunnen worden, welke rol en relatie gezien wordt voor de gemeente, etc.

Voor sommige dorpen/wijken zijn niet alle vragen relevant, omdat de antwoorden grotendeels bekend zijn er grote tevredenheid over de invulling is. Dat betekent dat de invulling van de dorpsgesprekken maatwerk zal zijn en in samenwerking met de wijk- en dorpsraden zal worden voorbereid. Er is veel aandacht voor een tijdige en aansprekende communicatie, zodat een grote groep bewoners zich aangesproken voelt om aan het dorpsgesprek deel te nemen.

Alle informatie uit de bijeenkomsten wordt door de werkgroep gebundeld. Deze informatie dient vervolgens als belangrijke basis voor de te ontwikkelen werkwijze voor kernendemocratie van de nieuwe gemeente, alsook voor de inrichting van de ambtelijke organisatie (en de verbindingen met de dorpen en wijken).

De stuurgroep gaat vervolgens – met alle verzamelde informatie en een voorstel voor een werkwijze ten aanzien van kernendemocratie – in gesprek met de colleges, gemeenteraden en (een afvaardiging van de) ambtelijke organisaties van Cuijk, Boxmeer en Sint Anthonis, over de noodzakelijke betekenis voor hun wensen en beelden bij eigen rollen en verantwoordelijkheden ten aanzien van kernendemocratie in de nieuwe gemeente. Zodat dorpen en wijken zich gehoord voelen en de dienstverlening naar wens is.

2 Aanpak

INITIEREN EN REALISEREN

Uit de startblokken

In elk dorp en wijk gaan we in het laatste deel van 2020 vervolgens concreet aan de slag met de onderwerpen van de kernendemocratie. Bijvoorbeeld door het vormgeven aan een burgerinitiatief, het formuleren van een agenda voor de toekomst van het dorp, het vormgeven van een ‘right to challenge’, etc. We doen daarbij recht aan de huidige stand van zaken in elk van de kernen. De dorpen en wijken worden bij het initiëren en realiseren zo nodig ondersteund door de ambtelijke organisatie.

Al doende wordt de veranderende rolinvulling (gericht op het samenspel en de interactie met de dorpen en wijken) door de nieuwe gemeente eigen gemaakt. Dit moet niet onderschat worden. Raadsleden, bestuurders en ambtenaren oefenen met de verdere professionalisering van nieuwe vormen van democratie.

Eisen die gesteld moeten worden aan de inrichting van de organisatie, worden helder in beeld gebracht.

Dorpen-derby

We organiseren bijvoorbeeld een CBA-dorpen-derby, waardoor vanuit de verbinding een competitie-element wordt toegevoegd. Dorpen worden uitgedaagd een idee uit te werken dat daadwerkelijke impact op het dorp heeft, origineel is, draagvlak in het dorp heeft, uitvoerbaar is en een inspirerend voorbeeld is voor andere dorpen.

Een vakkundige jury beloont het beste idee (rekening houdend met de stand van zaken ten aanzien van kernendemocratie in het betreffende dorp/wijk). Het prijswinnende dorp krijgt een bedrag om het idee (nog beter) uit te voeren.

AGENDEREN EN BORGEN

In het najaar van 2021 gaan we met alle dorpen en wijken om tafel, om te bespreken wat in de voorafgaande periode goed is gegaan en wat in de toekomst beter kan. We maken gezamenlijke afspraken over ieders rollen en verantwoordelijkheden ten aanzien van kernendemocratie in de nieuwe gemeente. Ook gaan we in gesprek over de agenda van de toekomst voor het betreffende dorp en wijk. Deze afspraken en agenda vormen – tezamen met het dan gereed zijnde kader kernendemocratie dat aan de nieuwe raad wordt voorgelegd – de basis om ook in de nieuwe gemeente vol enthousiasme verder te gaan met kernendemocratie.

INSPIREREN EN LEREN

In het land, maar zeker ook in de dorpen en wijken van Cuijk, Boxmeer en Sint Anthonis gebeuren al heel veel mooie dingen, waar veel van geleerd kan worden.

Inspiratiesessie

In het land is al veel ervaring opgedaan met vormen van kernendemocratie. In de periode tot 2022 organiseren we op gezette tijden inspiratiesessies, voor inwoners, dorps- en wijkraden, raads- en collegeleden en medewerkers. We nodigen sprekers uit en gaan op werkbezoek. Zo organiseren we in de eerste helft van 2020 een sessie voor inwoners en wijk- en dorpsraden, over mogelijke manieren om als dorp het overleg met de nieuwe gemeente vorm te geven. Ook organiseren we trainingen voor onze medewerkers, om in hun werk onze kernen en wijken optimaal te kunnen faciliteren.

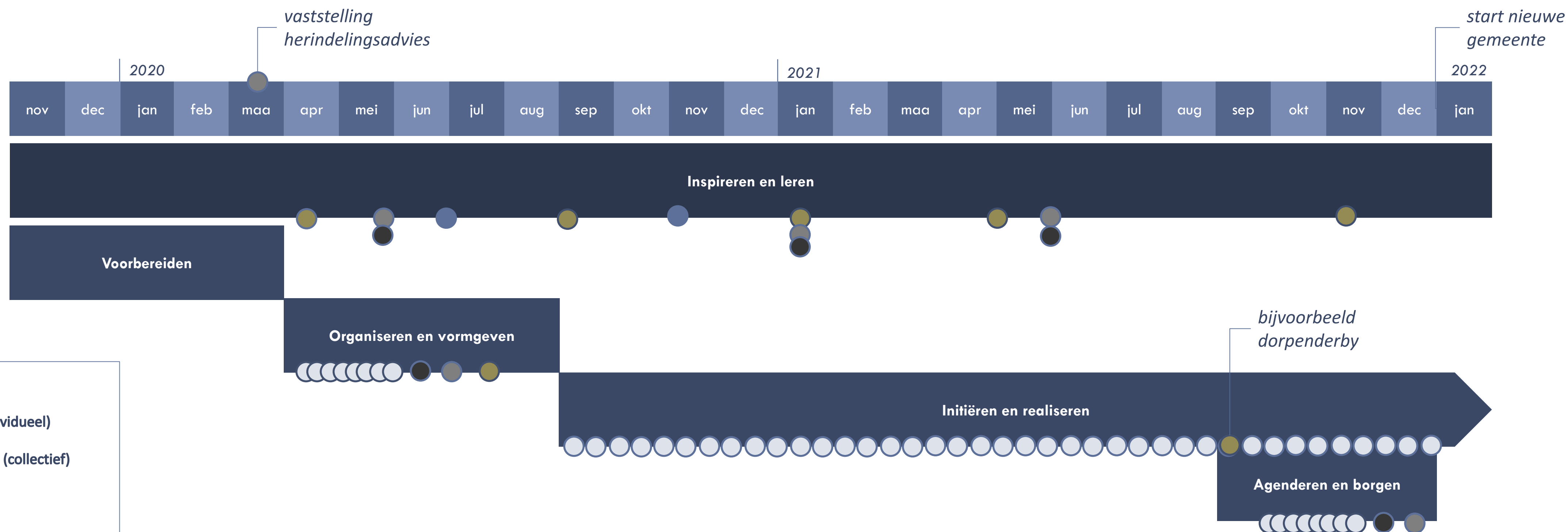
Leerfabriek

We organiseren daarnaast op diverse momenten een gezamenlijke leerfabriek van dorpen en wijken in Cuijk, Boxmeer en Sint Anthonis. Om ervaringen uit te wisselen en van elkaar te leren. Tegelijkertijd werken we zo aan het DNA van de nieuwe gemeente. Alle inwoners van de nieuwe gemeente worden aangemoedigd om deel te nemen.

3 Planning

In de periode tot 1 januari 2022 gaan we samen met de dorpen en wijken aan de slag. In onderstaande tijdsbalk is weergegeven welke stappen en bijeenkomsten (indicatief) we wanneer voorzien.

4 Uitvoering: door werkgroep kernendemocratie

Werkgroep als onderdeel van de projectorganisatie CBA

De activiteiten die in het kader van kernendemocratie worden ondernomen, worden voorbereid door de werkgroep kernendemocratie, die onderdeel uitmaakt van de projectorganisatie voor de herindeling. Daarmee valt kernendemocratie ook onder verantwoordelijkheid en het opdrachtgeverschap van de stuurgroep CBA. Namens de stuurgroep CBA is Bouke de Bruin (wethouder Boxmeer, portefeuillehouder kernendemocratie vanuit de stuurgroep) opdrachtgever.

De ambtelijke projectgroep CBA borgt een goed samenspel met de andere onderdelen van de voorbereidingen voor de herindeling van Cuijk, Boxmeer en Sint Anthonis. Bovendien is de projectgroep verantwoordelijk voor het duiden en bewaken van de kaders voor de uitvoering.

De activiteiten ten aanzien van kernendemocratie worden voorbereid en (deels) uitgevoerd door de werkgroep Kernendemocratie. De werkgroep is samengesteld uit:

- portefeuillehouder kernendemocratie (portefeuillehouder uit stuurgroep, aanspreekpunt)
- drie medewerkers kernendemocratie (vanuit elk van de gemeenten)
- communicatieadviseur
- projectondersteuner
- extern klankbord (specialist op het gebied van kernendemocratie, die specifieke know how inbrengt en reflecteert op ondernomen en te ondernemen activiteiten).

Verbinding met stuurgroep, colleges, CBA-beraad en gemeenteraden

De stand van zaken van activiteiten ten aanzien van kernendemocratie worden, wanneer dat wenselijk is, gedeeld via de portefeuillehouder met de stuurgroep (en colleges) en het CBA-beraad (en gemeenteraden). Bovendien verschijnt periodiek een raadsinformatiebrief, waarin ook kernendemocratie (zoals inspirerende initiatieven uit de kernen) een thema kan zijn. In dat geval wordt de betreffende informatie ook gedeeld met de wijk- en dorpsraden en inwoners van onze kernen.

De ambtelijke projectgroep CBA heeft een belangrijke rol in het monitoren van opbrengsten en ontwikkelingen en daarmee in het leggen van de verbindingen.

Verbinding met dorps- en wijkraden

De communicatie met de dorps- en wijkraden verloopt via de reguliere weg, namelijk via de coördinatoren (die ook zitting hebben in de werkgroep kernendemocratie. Tijdens de bijeenkomsten met de kernen in het voorjaar van 2020 worden nadere afspraken gemaakt over hoe de kernen (ook in de periode tot aan de start van de nieuwe gemeente) in contact willen staan met de gemeente en op welke wijze informatie gedeeld kan worden met inwoners en vice versa.

5 Kostenraming: een eerste indicatie

Voor uitvoering van de diverse activiteiten zijn kosten gemoeid, welke worden gedekt uit de vergoeding vanuit het Rijk voor de herindeling ('Arhi-gelden'). Deze zijn derhalve ook opgenomen in de raming van incidentele lasten in het implementatieplan voor de herindeling.

Voor uitvoering van het procesplan kernendemocratie (excl. ambtelijke inzet, wat is opgenomen in de raming in het implementatieplan) is onderstaande kostenraming opgesteld:

	2020	2021	
Vorbereiden			
Extern klankbord	€ 20.000,-	€ 30.000,-	
Agenderen en organiseren			
Organisatie bijeenkomsten in dorpen en wijken (locaties, materiaal, etc.)	€ 10.000,-		
Communicatie (uitnodigingen, promotie)	€ 30.000,-	€ 20.000,-	
Initiëren en realiseren			
Faciliteren burgerinitiatieven		€ 60.000,-	
Verbindende activiteit, bijvoorbeeld dorpen-derby (prijs)		€ 10.000,-	
Borgen en vervolgen			
Agenda voor de dorpen		€ 25.000,-	
Leren en inspireren			
Organisatie diverse evenementen (inspiratiesessies, dorp- en wijkbezoeken, werkbezoeken)	€ 35.000,-	€ 40.000,-	
Training medewerkers	€ 60.000,-	€ 60.000,-	
TOTAAL	€ 155.000	€ 245.000	€ 400.000

Gemeentelijke herindeling

A.

HUDIGE STAND VAN ZAKEN KERNENDEMOCRATIE

Gemeentelijke herindeling

A Huidige stand van zaken kernendemocratie

Kernendemocratie (evenals wijk- en dorpsraden, stimuleren van de kracht van de kernen, dorp- en wijkgericht werken): een thema dat al lange tijd op de agenda's van de gemeenten Cuijk, Boxmeer en Sint Anthonis staat. En waar alle drie gemeenten en hun dorpen en wijken reeds stappen in hebben gezet. Hieronder is een beknopte weergave gegeven van de huidige stand van zaken.¹

Gemeente Cuijk

- In de gemeente Cuijk wordt gewerkt met wijk- en dorpsraden, die vooral een klankbordfunctie hebben. Daarnaast krijgen ze ruimte voor inspraak bij plannen die over de leefbaarheid van hun wijk of dorp gaan.
- De wijk- en dorpsraden zijn verenigd in een platformoverleg, welke als doel heeft om kennis te delen en om eventueel gezamenlijk activiteiten uit te voeren voor alle dorpen.
- De financiële ondersteuning voor wijk- en dorpsraden bestaat uit een jaarlijkse subsidie van ongeveer € 4500,- om te voorzien in de onkosten. Indien er geld overblijft, kan dit worden ingezet voor de realisatie van kleinere initiatieven (bijv. voor het plaatsen van een picknickbank).
- Elke wijk- of dorpsraad krijgt jaarlijks een bedrag van ongeveer €??, dat besteed mag worden aan projecten die zij of bewoners zelf aandragen. De gekozen projecten moeten de leefbaarheid in de wijk op de één of andere manier ten goede komen. Zelfwerkzaamheid, stimuleren van verantwoordelijkheid van burgers en vergroten van onderling contact zijn hierbij belangrijke criteria.
- Er is een centraal ambtelijk aanspreekpunt voor wijk- en dorpsraden. De contactpersoon is verantwoordelijk voor de communicatie en heeft een schakelfunctie tussen de wijk- en dorpsraden en de gemeente. Het college brengt (nagenoeg) jaarlijks een werkbezoek aan iedere dorpsraad.

Gemeente Boxmeer

- In de gemeente Boxmeer zijn er diverse wijk- en dorpsraden. Deze komen tot stand op eigen initiatief van de bewoners, maar worden ondersteund door de gemeente.
- De samenwerking met wijk- en dorpsraden is vastgelegd in een convenant, om de rollen en verwachtingen in de relatie tussen wijk- en dorpsraden en de gemeente te verduidelijken.
- De gemeente heeft een coördinator wijk- en dorpsraden aangesteld, die als aanspreekpunt fungeert en de communicatie met en tussen wijk- en dorpsraden in goede banen leidt. Het college van Boxmeer brengt jaarlijks een werkbezoek aan alle dorpen en wijken.
- De wijk- en dorpsraden (die het convenant hebben ondertekend) ontvangen jaarlijks een bijdrage, bestaande uit een basisbedrag van €1000,- plus een bedrag van €0,60 per bewoner van de desbetreffende wijk of dorp.
- Daarnaast hebben de wijk- en dorpsraden jaarlijks een budget dat zij kunnen inzetten om de leefbaarheid van hun dorp- of wijk te vergroten. Dit budget bestaat uit een vast bedrag van € 1500,- plus een bedrag van € 0,50 per bewoner van de desbetreffende wijk of dorp. Het is primair de verantwoordelijkheid van de wijk- of dorpsraad om te bepalen op welke wijze het budget wordt ingezet.

A Huidige stand van zaken kernendemocratie (2/2)

Sint Anthonis

- De gemeente Sint Anthonis vindt het van groot belang om maatschappelijke organisaties, verenigingen, gezinnen en individuen zo veel mogelijk ruimte te geven om zelf verantwoordelijkheid te nemen voor de kwaliteit van de eigen leven en leefomgeving.
- In de afgelopen jaren zijn op vrijwillige basis diverse lokale overleggen ontstaan, die verschillende initiatieven gerealiseerd hebben. De dorpen zijn georganiseerd in dorpsraden, -verenigingen, en -coöperaties.
- De gemeente heeft een ambtelijk dorpscontactpersoon aangesteld, die verantwoordelijk is voor de communicatie met en richting de dorpen.
- Voor de periode van 2018 tot 2022 heeft de gemeente € 1.250.000,- beschikbaar gesteld voor initiatieven op het gebied van leefbaarheid in de zeven dorpskernen. Inwoners kunnen zelf ideeën indienen via de website van de gemeente (www.vitalekernen.nl), die ter goedkeuring voorgelegd aan een platform en het college. De ambtelijke organisatie denkt mee met de initiatieven.
- Voor elke kern wordt een dorpsontwikkelingsplan opgesteld, de gezamenlijke plannen zullen resulteren in een dorpeninvesteringsplan.

B.

INSPIRATIEKAART (EERSTE VOORBEELDEN)

- I. ORGANISEREN
- I. SAMENWERKEN
- II. INITIËREN
- III. BORGEN

Gemeentelijke herindeling

I. ORGANISEREN

Stichting, vereniging, of coöperatie? Afweging

Belang

- Welk belang hebben de betrokken dorps-/wijkbewoners bij de organisatie? Is er een contributie die voor alle betrokkenen gelijk is en waarmee activiteiten worden gefinancierd? Bijvoorbeeld voor het jaarlijkse dorpsfeest?
- In het eerste geval is er vooral een *persoonlijk* belang en lijkt een vereniging of stichting meer voor de hand te liggen. In het tweede geval is er sprake van *economisch belang*. Dan is een coöperatie de aangewezen vorm.

Besluitvorming:

- Wie mogen er mee besluiten over het beleid? Als dit *een klein, stabiel* groepje moet zijn, dan ligt een stichting voor de hand. Stichtingbestuurders benoemen elkaar en hoeven verder geen verantwoording af te leggen.
- Als je wilt dat *alle betrokkenen* mee kunnen praten/beslissen, dan is een vereniging of coöperatie beter. De algemene ledenvergadering benoemt dan het bestuur en neemt een aantal belangrijke besluiten, zoals het vaststellen van de begroting. En mee mogen beslissen creëert ook betrokkenheid.

Verskil coöperatie en vereniging:

- Een coöperatie is een vereniging die een winstoogmerk mag hebben en winst uit mag keren aan de leden. Daarnaast is het verschil met een vereniging dat een coöperatie overeenkomsten met de leden aangaat: de coöperatie koopt voor ze in, levert diensten, zorgt voor onderhoud enz. Leden betalen (of ontvangen) daarvoor naar rato van die dienstverlening. Bij een vereniging heb je een contributie, die meestal voor iedereen gelijk is en waaruit gezamenlijke kosten worden betaald.

Verskil vereniging en stichting:

- Bij een vereniging beslissen de leden, en in principe iedereen die zich aan wil sluiten kan lid worden. De leden kiezen het bestuur, dat de lopende zaken regelt. Bij een stichting is er alleen maar een bestuur, en dat bestaat vaak maar uit een paar mensen. Als er een bestuurder weg gaat, kiezen de overgebleven leden een nieuwe bestuurder.

Dorpscoöperatie ‘Samen 1 Westerbeek (S1W)’

- De dorpscoöperatie “Samen 1 Westerbeek” u.a. is in januari van 2013 statutair opgericht en komt voort uit de Westerbeekse Dorpsraad dat sinds 1982 al een overlegorgaan was voor en namens de gehele Westerbeekse gemeenschap.

De coöperatie-gedachte:

- De zelfsturing/organisatie in de vorm van een dorpscoöperatie is in deze tijd een logische stap. Uiteindelijk gaat het om een vorm van zelfsturing, zelf organiseren op diverse terreinen, ofwel het bundelen van krachten door samenwerking met elkaar: burgerparticipatie. Denk hierbij aan de verbetering van de eigen woon-, werk- en leefomgeving door de voorzieningen rondom welzijn en zorg te borgen binnen ons eigen dorp, maar ook aan de dorpscoöperatie die zich richt op de energievoorziening. Verder kan de coöperatie een belangrijke rol spelen voor vereniging overstijgende zaken en activiteiten. Denk aan gezamenlijke subsidie aanvragen en sponsoring, gezamenlijke vergunningen (legeskosten) en het bijhouden van een activiteitenkalender. Bij de dorpscoöperatie “Samen 1 Westerbeek” staat de kracht van de burgers voorop. Door de bundeling van krachten wordt meer resultaat geboekt, alhoewel de coöperatie niet de oplossing is voor alle problemen op het terrein van leefbaarheid.
- De coöperatie is en blijft van belang omdat het een samenwerkingsverband van burgers is, een democratische vereniging die als rechtspersoon goederen kan bezitten, contracten kan afsluiten, waar gewerkt wordt zonder winstoogmerk en de zeggenschap van de leden is gewaarborgd. De dorpscoöperatie is daardoor een krachtige en volwaardige overlegpartner die de gemeente Sint Anthonis gevraagd en ongevraagd advies geeft op tal van terreinen.
- Samen staan we tenslotte sterk!

Lidmaatschap:

- S1W gaat uit van een lidmaatschap per adres, welke binnen Westerbeek aanwezig zijn en van adressen waarvan de bewoners zich betrokken voelen bij de gemeenschap Westerbeek. Alle leden vormen het hoogste orgaan binnen de dorpscoöperatie. Leden kiezen het bestuur.
- Daarnaast is door het bestuur een Kwartaaloverleg (KO) samengesteld. Het KO bestaat uit leden van verenigingen, werkgroepen en belangstellenden op persoonlijke titel. Het KO (25 deelnemers) is een adviesorgaan voor het bestuur. Een keer per jaar legt het bestuur verantwoordelijkheid af tijdens de algemene ledenvergadering.
- Onder het bestuur participeren diverse werkgroepen en heeft het bestuur de verantwoordelijkheid over het regelen en zeker in standhouden van diverse projecten.

I. ORGANISEREN

Dorpscoöperatie Esbeek (Winnaar dorpsvernieuwingsprijs 2019)

- Op 29 september 2006 werd coöperatie Esbeek opgericht. Geruime tijd daarvoor was al actie ondernomen om te zorgen dat Esbeek niet in een saai dorp zou gaan veranderen. Ook jongeren werden opgeroepen om mee te denken onder het motto " Esbeek is kaai leuk".
- De doelstelling van de coöperatie is dat Esbeek een gezellig actief dorp blijft met goede voorzieningen voor jong en oud.

Uit het juryrapport:

- Het dorpscafé is het kloppend hart van het dorp Esbeek en haar dorpscoöperatie in het bijzonder. Maar het café is zoveel meer. Het is de centrale plek van waaruit veel activiteiten startten; een kunstwandeling met cultuur-historische waarde, een museum, de schutterij, de kerkdiensten, vergaderlocatie en ontmoetingsplek in het algemeen.
- De maar liefst 300 zonnepanelen op het dak staan symbool voor de energie die je voelt als je onder de Esbeekers begeeft. Deze panelen leveren ook de stroom aan de naastgelegen school.
- De transformatie van de katholieke kerk in een Samenwisaaccommodatie is een juweeltje dat dankzij de tomeloze inzet en het ondernemerschap in het dorp tot stand is gekomen.
- Bijzonder is de wijze waarop een geheel nieuwe functie is ingepast in een Rijksmonument en het gebouw is betrokken bij het dorpsleven.
- Alle gesprekken met de dorpsgenoten vanuit de vele werkgroepen ademen activiteit en gezamenlijkheid uit. Alle generaties in het dorp zijn betrokken en dragen de trots van de coöperatie.
- De jury is onder de indruk van de brede visie van de aanpak gericht op het versterken van de aantrekkelijkheid en leefbaarheid van het dorp voor zowel bewoners, bedrijven als bezoekers.
- Het sociaal ondernemerschap resulteert in een indrukwekkende lijst gerealiseerde projecten. Of het nu gaat om een bedrijvenplatform, uitkijktoren en kunstroute, realisatie van starterswoningen of de inzet van een dorpsondersteuner; de gemeenschap van Esbeek neemt initiatief krijgt het voor elkaar.
- Opvallend zijn de verhalen van nieuwkomers in het dorp die zich meer dan welkom voelen en op een natuurlijke manier worden gevraagd mee te doen en hun talenten in te zetten voor de gemeenschap.
- Al met al een sterk samenspel tussen langetermijnvisie, verduurzamen van korte termijn acties, voeling houden met veranderende behoeftes en heel veel vrijwillige inzet.

I. ORGANISEREN

Dorpscoöperatie ‘Samen 1 Westerbeek (S1W)’

- De dorpscoöperatie “Samen 1 Westerbeek” u.a. is in januari van 2013 statutair opgericht en komt voort uit de Westerbeekse Dorpsraad dat sinds 1982 al een overlegorgaan was voor en namens de gehele Westerbeekse gemeenschap.

De coöperatie-gedachte:

- De zelfsturing/organisatie in de vorm van een dorpscoöperatie is in deze tijd een logische stap. Uiteindelijk gaat het om een vorm van zelfsturing, zelf organiseren op diverse terreinen, ofwel het bundelen van krachten door samenwerking met elkaar: burgerparticipatie. Denk hierbij aan de verbetering van de eigen woon-, werk- en leefomgeving door de voorzieningen rondom welzijn en zorg te borgen binnen ons eigen dorp, maar ook aan de dorpscoöperatie die zich richt op de energievoorziening. Verder kan de coöperatie een belangrijke rol spelen voor vereniging overstijgende zaken en activiteiten. Denk aan gezamenlijke subsidie aanvragen en sponsoring, gezamenlijke vergunningen (legeskosten) en het bijhouden van een activiteitenkalender. Bij de dorpscoöperatie “Samen 1 Westerbeek” staat de kracht van de burgers voorop. Door de bundeling van krachten wordt meer resultaat geboekt, alhoewel de coöperatie niet de oplossing is voor alle problemen op het terrein van leefbaarheid.
- De coöperatie is en blijft van belang omdat het een samenwerkingsverband van burgers is, een democratische vereniging die als rechtspersoon goederen kan bezitten, contracten kan afsluiten, waar gewerkt wordt zonder winst oogmerk en de zeggenschap van de leden is gewaarborgd. De dorpscoöperatie is daardoor een krachtige en volwaardige overlegpartner die de gemeente Sint Anthonis gevraagd en ongevraagd advies geeft op tal van terreinen.
- Samen staan we tenslotte sterk!

Lidmaatschap:

- S1W gaat uit van een lidmaatschap per adres, welke binnen Westerbeek aanwezig zijn en van adressen waarvan de bewoners zich betrokken voelen bij de gemeenschap Westerbeek. Alle leden vormen het hoogste orgaan binnen de dorpscoöperatie. Leden kiezen het bestuur.
- Daarnaast is door het bestuur een Kwartaaloverleg (KO) samengesteld. Het KO bestaat uit leden van verenigingen, werkgroepen en belangstellenden op persoonlijke titel. Het KO (25 deelnemers) is een adviesorgaan voor het bestuur. Een keer per jaar legt het bestuur verantwoordelijkheid af tijdens de algemene ledenvergadering.
- Onder het bestuur participeren diverse werkgroepen en heeft het bestuur de verantwoordelijkheid over het regelen en zeker in standhouden van diverse projecten.

I. ORGANISEREN

Vereniging Stevensbeek

Structuur/vorm

- De DorpsRaad is georganiseerd in de vorm van een vereniging: Vereniging Stevensbeek. De vereniging kent twee organen: een dagelijks bestuur, de DorpsRaad genoemd (7 leden). En een algemene ledenvergadering, gevormd door alle (tijdens vergaderingen) aanwezige leden. De algemene ledenvergadering (ALV) is het hoogste en belangrijkste orgaan van de vereniging; de DorpsRaad legt ook verantwoording af aan de ALV. De ALV komt 2 x per jaar bijeen.
- De keuze voor de vereniging is gemaakt uit 'democratische' overwegingen: iedere inwoner van ons dorp of mensen die een bijzondere band met ons dorp hebben, 16 jaar of ouder, kan lid worden van de vereniging en zijn/haar stem laten gelden.
- Er zijn nu circa 300 leden, ruimschoots meer dan de helft van de inwoners die lid kunnen worden, zijn dat ook. Hierdoor kan met recht gesteld worden dat de vereniging de belangen van ons dorp vertegenwoordigt.

Samenstelling

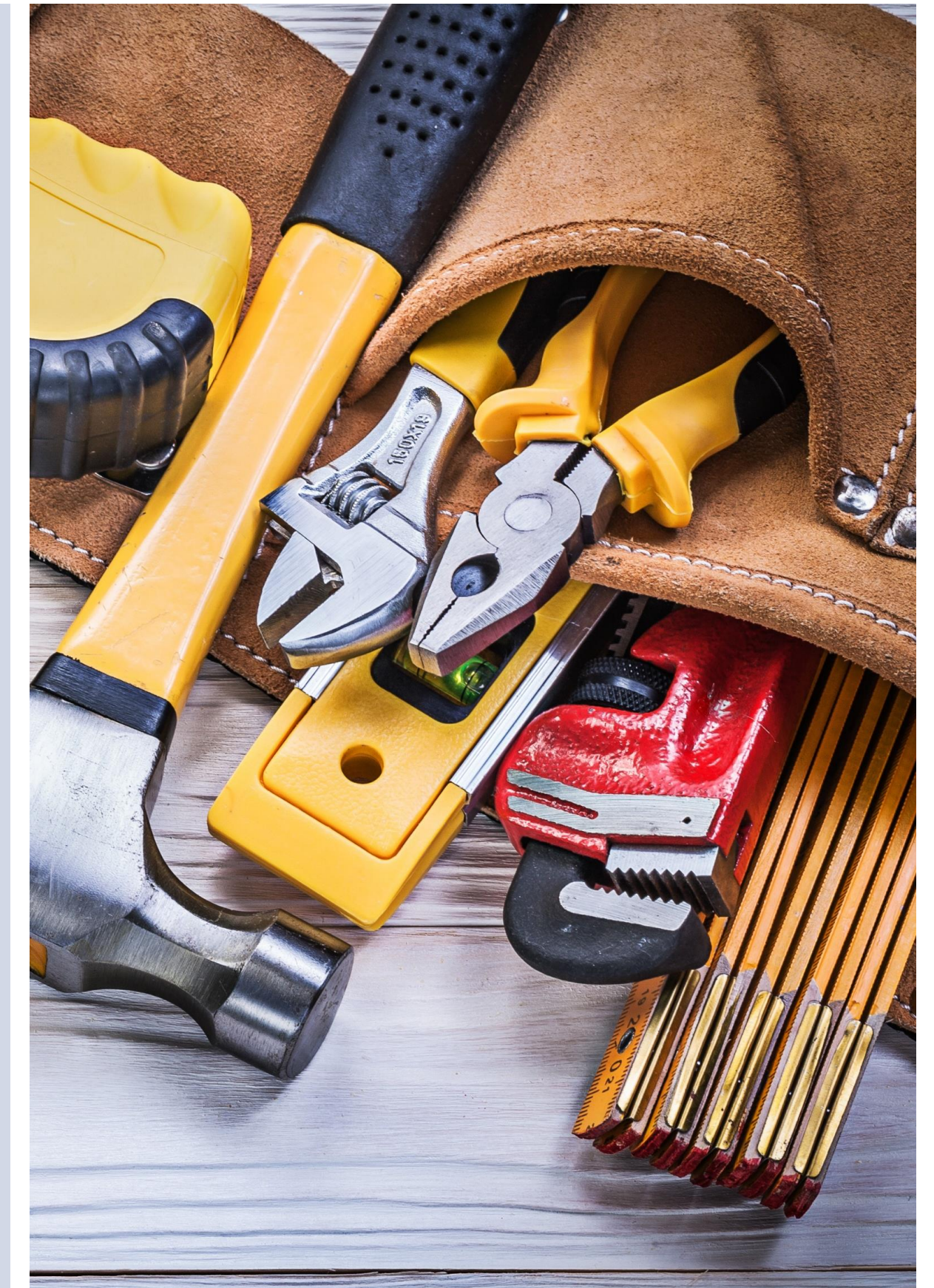
- De DorpsRaad wordt gevormd door 7 leden. De DorpsRaad heeft een voorzitter, secretaris en een penningmeester. Ieder lid van de DorpsRaad heeft eigen aandachtsgebieden. De DorpsRaad komt tenminste 1 x maand bijeen of zoveel vaker als nodig.

Taak/verantwoordelijkheid

- De DorpsRaad is het dagelijks bestuur van de vereniging en voert het door de ALV goedgekeurde beleid uit. En zij legt ter zake, zoals gezegd, verantwoording af.
- De DorpsRaad communiceert zowel intern als extern met alle belanghebbenden/stakeholders, etc.

Aandachtsgebieden/werkgroepen

- De vereniging stelt zich ten doel de leefbaarheid in de ruimste zin des woords te bevorderen. De DorpsRaad voert zelf activiteiten uit teneinde deze doelstelling te bewerkstelligen.
- Daarnaast kent de vereniging een groot aantal werkgroepen, van zeer verscheiden aard, die elk op een bepaald vlak/thema leefbaarheidsvraagstukken en/of -projecten aanpakken. Deze werkgroepen bestaan telkens weer uit diverse leden. Elk werkgroep heeft een aanspreekpunt vanuit de DorpsRaad. Enkele werkgroepen hebben een eigen bankrekening en middelen, op naam en onder supervisie van de vereniging.
- De meeste werkgroepen doen in het kader van hun activiteiten een beroep op een bijdrage van de vereniging. Naast de werkgroepen zijn er in Stevensbeek ook nog diverse vereniging en stichtingen, die elk leefbaarheidsbevorderende activiteiten ontplooiën. Ook met deze verenigingen en stichtingen onderhoudt de DorpsRaad contact.

I. ORGANISEREN

Buurt Bestuurt Padbroek

- Padbroek is een wijk in Cuijk waar veel initiatief ontplooid wordt. Toen daar het idee van Buurt Bestuurt geïntroduceerd werd door de wijkagent, pakte Padbroek door en is met deze methodiek (welke voor het eerst in Rotterdam succesvol gebleken is) aan de slag gegaan.
- Het principe van Buurt Bestuurt houdt in dat een representatieve groep buurtbewoners zelf een aantal prioriteiten stelt ter verbetering van de veiligheidsbeleving en leefbaarheid in de desbetreffende buurt. Vervolgens gaan verschillende buurtbewoners, samen met instanties, hiermee aan de slag. Het doel van Buurt Bestuurt is:
 - de veiligheidsbeleving van bewoners vergroten;
 - het vertrouwen van professionals in de inwoner vergroten;
 - het vertrouwen van inwoners in de overheid vergroten; en
 - de zelfredzaamheid van bewoners versterken.
- Buurt Bestuurt blijkt in veel gevallen een succesvol concept, maar valt of staat met een aantal belangrijke aandachtspunten. Van belang is dat: In kaart wordt gebracht met welk gebied bewoners zich identificeren zodat de juiste mensen aan tafel zitten.
 - Gezocht wordt naar een redelijke afspiegeling van de buurt.
 - De bewoners de concrete prioriteiten zelf vaststellen.
 - Relevante organisaties betrokken zijn (gemeente, politie, welzijnsorganisaties en woningcorporaties).
 - De overheid zich echt in dienst stelt van de buurtbewoners en hen niet probeert te overrulen met feiten die hen niet interesseren, ‘nee’ en ‘kan niet’ zijn doodoeners.
 - Samen gekeken wordt naar wat inwoners ook zelf kunnen.
 - De evaluatie ook door de inwoners zelf wordt gedaan.
- Essentieel is dat bewoners zelf het initiatief nemen en ook zelf bepalen wat er gebeurt. Zo sluit je optimaal aan bij de bestaande behoefte en creëer je eigenaarschap over de wijk. Waar Buurt Bestuurt van bovenaf wordt opgelegd, blijkt het initiatief minder goed te werken en bloedt het vaak snel dood. Als bewoners aan zet zijn, de methodiek omarmen en het initiatief vooral aansluit bij hun behoeften en wensen, dan is de kans op succes het grootst.

Kleine kernen spel

- Het Kleine Kernen Spel is ontwikkeld voor dorps- en wijkorganisaties. Met het spel kan een dorpsraad, wijkplatform, coöperatie of dorpsoverleg kijken naar de rol die zij in de toekomst willenspielen. Een mooi middel om te zien hoe andere dorpen aan de slag gaan met thema's als krimp, energietransitie etc. Of hoe andere dorps- en wijkorganisaties zich bezinnen op de toekomst. Want dat de wereld om ons heen verandert ervaren we allemaal, iedere dag. Dat daarbij kansen liggen voor kleine kernen en actieve bewoners, weten we ook. Maar hoe die kansen te pakken...
- “Speel het spel en laat u in 15 casussen met elkaar uitdagen hardop na te denken hoe u zou handelen. Verken met elkaar voor welke opgaven u staat, wat uw rol is, kan zijn en vooral: waar willen we als dorps- of wijkorganisatie naar toe!”
- Zoek je naar manieren om dit op een luchtige manier met je collega-leden te bespreken? Waar staan we nu en waar willen we in de toekomst staan? Vraag dan het spel aan via de Vereniging Kleine Kernen Noord-Brabant.

II. SAMENWERKEN

Revitalisering De Valuwe

- In de wijk de Valuwe in Cuijk is in de afgelopen vijftien jaar veel geïnvesteerd in de verbetering van de fysieke en sociale infrastructuur van de wijk. Zo hebben bewoners gezamenlijk met de woningcorporatie Mooiland en de gemeente Cuijk energie en middelen ingezet om de leefbaarheid van de wijk te verbeteren. ‘Revitalisering’ is daarbij het leidend begrip geworden dat niet alleen een grootschalige herstructurering van de woningvoorraad en een herinrichting van de openbare ruimte tot gevolg heeft, maar ook tot versterking van de sociale cohesie in de wijk op basis van een sociale agenda kan leiden. De verbetering van de sociale cohesie van de wijk heeft in de afgelopen jaren duidelijke impulsen gekregen, onder meer door de inzet van onder meer de werkgroep Sociaal, de wijkmeester en de door de wijkraad ingezette buurtbudgetten.
- Werkgroep Sociaal: In het kader van de revitalisering van de wijk de Valuwe is er een werkgroep geformeerd waar wijkraad, gemeente en woningcorporatie deel van uit maken. Dit met als doel de sociale agenda voor de wijk mede vorm te geven. Het bijzondere van de werkgroep is dat hier diverse disciplines samenkomen en er in gezamenlijkheid gestreefd wordt naar een verbetering van de leefbaarheid.
- Wijkmeester: Gemeente en woningcorporatie Mooiland hebben samen geïnvesteerd om een betere verbinding tussen wijk, wijkraad, gemeente en woningcorporatie te realiseren. Dit heeft geleid tot het aanstellen van een wijkmeester in de wijk. De wijkmeester is de verbindende schakel waar de wijk behoefte aan had. Door fysiek zichtbaar in de wijk te zijn, is het mogelijk snel te anticiperen op diverse vraagstukken van wijkbewoners.
- Buurtbudgetten: Wijkbewoners kunnen uit dit budget initiatieven uitvoeren, gericht op de leefbaarheid in hun omgeving of wijk. Mocht het initiatief (financiële) ondersteuning behoeven kan het initiatief een beroep doen op de wijkraad. Enkele voorbeelden zijn de WijkTV, bloembakken in straten die jaarlijks gevuld en bijgehouden worden en blikvangers (afvalbakken). Er wordt hiervoor jaarlijks een financiële bijdrage van 40.000 euro verstrekt aan de Wijkraad door de gemeente en woningcorporatie Mooiland.

HollandscheveldVERBINDT

- In Hollandscheveld is de dorpscoöperatie HollandscheveldVerbindt opgericht. De coöperatie regelt de Wmo-zorg voor mensen in het dorp en verenigt de informele en formele zorg met elkaar. ‘De inwoners van Hollandscheveld kunnen met hun zorgvraag niet alleen in het dorp terecht, maar ze kunnen ook langer thuis wonen omdat eenvoudige klusjes door vrijwilligers worden gedaan. Zo is er een oudere vrouw die hulp nodig heeft met haar tuintje. Die krijgt ze nu via de dorpscoöperatie, maar als vrijwilliger gaat ze ook bij mensen op bezoek die dreigen te vereenzamen. Zo snijdt het mes aan twee kanten.’
- Vanaf het begin was er de wens om de wijkverpleegkundige zorg erbij te betrekken. Het heeft een aantal jaren geduurd voor het zover was. ‘Alle partijen moeten wat verantwoordelijkheden aan het dorp overdragen. Dat is lastig. Elke keer was er een andere partij die moeite met iets had, maar de dorpscoöperatie heeft zich de afgelopen jaren bewezen’.
- Het aantal leden schommelt tussen de 750 en 800 leden. Elke inwoner van Hollandscheveld boven de 18 jaar kan zich als lid aanmelden. De jaarlijkse contributie bedraagt € 10,00 per persoon. Voor elke medebewoner bedraagt de contributie vervolgens € 7,50 per jaar.
- Er zijn diverse projecten, voorbeelden:
 - Bijeenkomsten waarvoor telkens de bewoners van een aantal straten huis aan huis werden uitgenodigd. Opzet hiervan is om in een vroeg stadium van inwoners te horen of men al wensen/problemen heeft of dat men in de (nabije) toekomst wensen/problemen verwacht omtrent hun leefomstandigheden. En om te bespreken of en zo ja hoe wij daar samen iets aan gedaan zou kunnen worden.
 - Actie kanskaart: op adressen is een kanskaart bezorgd en ook weer opgehaald. Men kon hierop invullen voor welke financiële voorziening men dacht in aanmerking te komen, omdat hun inkomen hiervoor laag genoeg is. De inwoners die deze kaart ingevuld hadden hebben daarna bezoek gehad van (deels) weer andere vrijwilligers om één en ander door te praten, te overleggen en samen zo nodig de papieren in te vullen.

II. SAMENWERKEN

Zorgcoöperatie Tot uw Dienst, Laarbeek

- Tot uw Dienst is een zorgcoöperatie in Laarbeek. Het is een kleinschalige zorgaanbieder voor huishoudelijke ondersteuning, individuele begeleiding en verzorging/verpleging. Het werkgebied ligt hoofdzakelijk in Laarbeek maar ook in aangrenzende dorpen kan gebruik worden gemaakt van het aanbod.
- “In Laarbeek zorgen we voor elkaar, op een kleinschalige en dienende manier. Niet de zorgverlener maar de mensen zelf hebben de regie. Wij zijn er voor de cliënten, niet andersom. Zij bepalen zelf wie er in hun huis en aan hun bed komt, ze blijven eigenaar van hun eigen leven.”.
Tot uw Dienst is een coöperatieve vereniging. Dat betekent dat de leden van de vereniging inspraak hebben in het beleid. Zowel (toekomstige) zorgvragers als medewerkers worden uitgenodigd lid te worden, maar dat is niet verplicht. Zo kan de zorg worden geboden zoals mensen die graag willen ontvangen. De zorg staat centraal. Zowel voor de zorgvrager als voor de familie.
- “Administratie blijf je altijd houden, maar wij zetten ons daar nog wel eens tegen af. Klokken of per minuut de zorg registreren, daar doen wij allemaal niet aan”.
- De wijkverpleegkundigen. zijn het eerste aanspreekpunt bij nieuwe zorgaanvragen, brengen samen met de zorgvrager in kaart welke hulp nodig is en zoeken daar de juiste thuiszorgmedewerker of huishoudelijk medewerker bij. Zij kennen alle zorgverleners en alle cliënten, we weten wie ze waar kunnen plaatsen. Als er iets is, dan kunnen mensen hen direct bellen en lossen ze het op.
- Sterke punten zijn de verbinding met het lokale netwerk en de kleine zorgteams. Er is geen duur kantoorpand waardoor tijd en geld in de zorg gestoken kan worden.

Delfts Doen

- Delfts Doen is een nieuwe norm voor participatie. Een duidelijk proces met heldere spelregels, bruikbaar in de voorbereiding van elk nieuw initiatief, in de gemeente, de wijk of de buurt. De spelregels zijn samen opgesteld: bewoners, ondernemers, organisaties en gemeente. De aanpak is vorm gegeven in nauw overleg met de stad, op basis van ervaringen uit het verleden en wensen voor de toekomst.
- De spelregels voor Delfts Doen vormen samen een zorgvuldig proces. Ze bieden alle ruimte om informatie te delen en het goede gesprek te voeren. Delfts Doen helpt om te komen tot goede plannen, die kunnen rekenen op draagvlak en vlotte besluitvorming. Met Delfts Doen gaat de gemeente Delft de komende jaren ervaring opdoen. Met lef én met ruimte om te experimenteren met participatie. De gemeente is begonnen met de nieuwe aanpak in twee projecten: het Omgevingsplan op The Green Village én de Omgevingsvisie voor de stad.
- Zo werkt het: spelregels
 - Zelf aan zet | Wilt u aan de slag met een idee of plan voor verbetering van uw buurt of de gemeente? Als initiatiefnemer organiseert u hiervoor zelf de participatie met behulp van Delfts Doen. Deze aanpak helpt u ook op weg met een reeks handige hulpmiddelen.
 - Breng in beeld | Bepaal vooraf wie belang kunnen hebben bij uw initiatief en breng wet en regelgeving in beeld zodat u weet waaraan uw idee of plan moet voldoen, bijvoorbeeld de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan.
 - In gesprek | Ga in gesprek met alle belanghebbenden. Doe dit open en actief.
 - Goede afspraken | Maak samen met belanghebbenden afspraken over het proces dat u wilt doorlopen, de samenwerking, de betrokkenheid van partijen tijdens vervolgfasen en niet te vergeten over de kaders van uzelf, van belanghebbenden en de wettelijke.
 - Deel | Wissel in gesprek alle ideeën, overeenkomsten en knelpunten uit.
 - Werk uit | Werk uw initiatief uit tot een conceptplan en schrijf een toelichting waarin u aangeeft wat u heeft gedaan met de ideeën en belangen.
 - Toets | Toets het conceptplan en de toelichting bij de belanghebbenden en maak het definitief.
 - Leg vast | Maak een verslag van alle acties die u heeft ondernomen én de resultaten ervan. Deel dit verslag met alle mensen die u heeft betrokken en andere belanghebbenden.
 - Dien aanvraag in | U bent klaar om een aanvraag voor een omgevingsvergunning in te dienen. Voeg bij uw aanvraag uw definitieve plan én het verslag dat u heeft gemaakt.
- De voornaamste aanbeveling voor alle gemeenten: zeg in principe altijd ‘ja’ tegen plannen van inwoners als vertrekpunt om vervolgens samen te onderzoeken of het plan uitvoerbaar is. En voor burgers: heb je een voorstel voor verbetering van je gemeente, wijk of buurt? Ga in gesprek met je gemeente! En houd vol. Er is bij de overheid vaak meer mogelijk dan je denkt.

III. INITIËREN

Groenbeheer in Oldebroek

- In de Noord-Veluwsche gemeente Oldebroek beschikken twee dorpen over hun eigen portie van het lokale budget voor groenbeheer. Met wat overschiet, verfraaien ze hun dorp.
- Met een experimentele burgerbegroting als instrument.
- Een burgerbegroting is een besluitvormend traject, waarin burgers meedenken en onderhandelen over het verdelen van publiek geld.
- 'We beseffen dat de gemeente in deze tijden niet meer alles bepaalt,' aldus de gemeente. 'Bij ons ontwikkelde zich het 'Oldebroek voor Mekaar'-concept, waarbij we stimuleren dat inwoners zaken zélf oppakken, met de gemeente in een ondersteunende rol. Niet beperkt tot een plantsoentje, strook of speelplaats, maar het totale groenbeheer. De gemeenteraad stemde in met een pilot. 'Er in zekere zin de handen vanaf halen; dat is wat het in de praktijk betekent,' volgens de wethouder. 'En houden de kernen er wat aan overhouden omdat ze het beter en goedkoper doen, mogen ze dat besteden aan het algemeen belang van het dorp.'
- Er is een overeenkomst met de stichtingen Dorpsbelangen Oosterwolde en Klankbordgroep 't Loo. Daarin staat dat zij regulier en groot onderhoud van het groen volledig voor hun rekening nemen, op de manier die zij het best achten. Verder denken ze mee over het onderhoudsprogramma van lokale wegen. Op jaarbasis zijn als gevolg van de overheveling bij de 'buitendienst' 300 manuren en evenveel machine-uren geschrapt, opgevangen met natuurlijk verloop.
- Grootste winst is, zeggen de inwoners, het gevoel van 'eigenaarschap'.

Beweegroute Helvoirt (*Winnaar "Gouden Pit", Kern met Pit*)

- 'Beweegroute Helvoirt' is een herkenbare uitgestippelde route met diverse fitnessstoestellen en speelstoestellen voor alle leeftijden. Het doel is niet alleen om meer mensen te laten bewegen maar ook om meer mensen sámen te laten zijn. Samen naar buiten, samen met de (klein-)kinderen een rondje maken, samen met je mantelzorger er op uit of samen een wedstrijdje starten met vriendinnetjes en vriendjes van school. Niet alleen puur een bewéégroute dus maar vooral ook een verbindende route. Een plek waar de oudere en jongere generatie samen komen. De basisschool en het zorgcentrum waren als eerste enthousiast voor het initiatief. Bij de start zijn de eerste prille ideeën besproken met een flinke groep mogelijk betrokkenen. De GGD, een fysiotherapeut, een diëtiste, een leerkracht, een leidster kinderopvang én twee leerlingen dachten mee. Vanuit het zorgcentrum kwamen de activiteitenleidster én een bewoner en vanuit het dorp bleken de coördinator 'sport', een fanatieke sporter, een ontwerper én enkele betrokken burgers meteen ook gemotiveerd.
- Afgesproken werd dat eenieder over de gekozen insteek vanuit zijn of haar perspectief een stukje schreef voor het lokale maandblad. Aangevuld met de 'stand van zaken' moest dit leiden tot betrokkenheid van de hele dorpsgemeenschap.
- Het plan is voorgelegd aan externe experts, aan hen is tevens gevraagd een begroting op te stellen.
- Het plan is vervolgens met de wethouder besproken en hij bleek enthousiast. Door zijn toedoen is een ambtenaar toegevoegd aan de werkgroep en hij reageerde positief op de vraag om de kosten te delen.
- Er is een sponsorloop georganiseerd, die het nodige geld opleverde. Het parcours was leuk, de kinderen waren enthousiast en er stond voldoende publiek langs de route. De veel gehoorde reactie langs de kant "dit moeten we vaker doen" zegt genoeg.
- Het moest dus wel gaan lukken! De beweegroute is er dan ook gekomen!
- Er wordt flink geoefend en bewogen door groepen bootcampers, 55 plussers, individuele sporters en heel veel kinderen, regelmatig met hun ouders. Zo hebben ook klassen van de basisschool al aardig wat gymlessen buiten gehouden...
- Een terugblik leert dat dit, maar eigenlijk elk, burgerinitiatief staat of valt met het enthousiasme van een brede werkgroep, met een open samenwerking met de gemeente én met een grote betrokkenheid vanuit de dorpsgemeenschap. 'Beweegroute Helvoirt' is echt een succes!

III. INITIËREN

GoudApot

- GoudApot is een 'pot met geld' voor grote en kleine initiatieven in de gemeente en wordt door Goudse inwoners beheerd. De stichting GoudApot ontvangt hiervoor subsidie van de gemeente. Vrijwillige medebewoners van GoudApot staan klaar voor elke Goudse initiatiefnemer die de straat, de wijk of de gemeente een stuk leuker of beter wil maken. Zij verstrekken geld en adviezen zonder het initiatief over te nemen. Adviezen hebben betrekking op hoe het initiatief wellicht nog slimmer of simpeler gedaan kan worden door gebruik te maken van de in Gouda aanwezige materialen en/of kennis.
- Stichting GoudApot ontvangt subsidie van de gemeente Gouda om budget ter beschikking te kunnen stellen aan de gemeente. Het stimuleren van inwonersinitiatieven is een speerpunt van het college van burgemeester en wethouders. Met het oprichten van de stichting GoudApot wordt op innovatieve wijze invulling gegeven aan dit speerpunt. De stichting verantwoordt haar uitgaven aan de gemeente en evalueert de resultaten tweemaal per jaar met de gemeente.
- *Voor wie?* Er zijn veel kleine en grotere initiatieven in Gouda waarvoor de initiatiefnemers (financiële) ondersteuning kunnen gebruiken. Kleinschalig, laagdrempelig, eenvoudig en op maat. Of het nu een buurtfeest is of een grote en gemeentebrede activiteit. Kunst met grote of kleine K. Sportief of een wijkactiviteit. Niets is te gek, als het initiatief maar goed is voor Gouda en zijn inwoners.
- *Beoordeling:* Elke aanvraag wordt beoordeeld door meerdere mensen uit de zgn. beoordelingscommissies. Het streven is een aantal beoordelingscommissies met in totaal tien tot dertig Gouwenaars te vormen. Het bestuur toetst een aanvraag op 'harde' criteria, waarna de beoordelaars een eindoordeel vellen op basis van 'zachtere' criteria (van vinkjes naar gevoel). De aanvragers krijgen van elke beslissing een motivatie. Deze beslissing wordt ook zichtbaar gepubliceerd op de website van GoudApot.

Gemeentelijke herindeling

IV. BORGEN

Dorpsondersteuners Gemert-Bakel

- De gemeente Gemert-Bakel signaleerde dat inwoners de eigen regie verloren en snel aanklopten bij de professionele hulpverlening. Deze hulpverlening functioneerde vanwege versnippering niet naar tevredenheid van zowel cliënten als gemeente. Daarnaast was een aantal zorgvoorzieningen niet voorhanden in de dorpen die tot de gemeente behoren, waardoor bewoners soms gedwongen waren te verhuizen om de passende hulp te verkrijgen. Door de ontwikkeling binnen de gemeente dat in de kleine dorpen de bevolking krimpt (ontgroening en vergrijzing), komen voorzieningen in de dorpen nog meer onder druk te staan.
- De gemeente Gemert-Bakel streeft naar zelfredzame wijken met maximale burgerparticipatie. Dorpsondersteuners spelen hierin een belangrijke rol.
- De gemeente Gemert-Bakel zorgt voor hulp en ondersteuning dichtbij haar inwoners. Daarom heeft de gemeente in alle dorpen dorpsondersteuners. Die werken in een team samen met professionals op het gebied van wonen, welzijn, zorg, werk en inkomen.
- Heb je als bewoner een probleem en kun je zelf geen oplossing vinden? Een dorpsondersteuner is een buurtgenoot die samen met jou zoekt naar hulp in de kring van mensen die dicht bij je wonen. En heb je nog andere hulp nodig? Dan wijst de dorpsondersteuner je de weg.
- Als je als inwoner zorgen maakt over je kind? Zijn er problemen in het gezin? Als je als inwoner tegen vragen of problemen aanloopt bij het opvoeden en opgroeien, dan kun je terecht bij de opvoedondersteuner in je dorp. Opvoedondersteuners zijn ervaren en deskundige jeugdhulpprofessionals.

Wassenaar doet

Een online Initiatiefwijzer biedt een rijke inventarisatie van initiatieven en lessen in termen van stimulansen en blokkades waar initiatiefnemers mee te maken hebben bij de realisatie van een initiatief. Alle gepresenteerde initiatieven zijn verhalen van de initiatiefnemers zelf. De Initiatiefwijzer is een online platform, het biedt:

- Overzicht op - en inzicht in - initiatieven van inwoners binnen de gemeente.
- Een handreiking aan de gemeente (raad, college en organisatie) en initiatiefnemers met lessen en tips.

Wat vindt de gemeente Wassenaar belangrijk als het gaat om maatschappelijke initiatieven en samenwerking met initiatiefnemers? Het kan bijvoorbeeld gaan om:

- Er is in de subsidieverordening aandacht voor burgerinitiatieven. Er wordt in die verordening gesteld dat voor subsidie voor wijk- en buurtinitiatieven en subsidie voor vrijwilligersinitiatieven ten behoeve van lokale goede doelen ook natuurlijke rechtspersonen in aanmerking komen.
- De gemeente heeft zogenaamde 'wijkmanagers'. In het geval een inwoner een idee heeft voor een (wijk)initiatief dan kan hij/zij contact opnemen met de wijkmanager.

- Om wijken en buurten met elkaar en met maatschappelijke partners in de gemeente te verbinden organiseren de wijkmanagers samen met actieve buurt- en wijkverenigingen de bijeenkomsten 'Wassenaar zijn we samen'. Hier staat elkaar ontmoeten en van elkaar leren en elkaar inspireren centraal.

Via een "handreiking" voor gemeente en initiatiefnemers wil men een gezamenlijk proces faciliteren van 'leren en doorontwikkelen'. De lessen en tips in de handreiking zijn gegeven door deelnemers aan werkateliers: initiatiefnemers, raads- en collegeleden en ambtenaren. Het is een startpunt en een rijke bron van materiaal. De bedoeling is dat de handreiking ook verder kan meegroeien met nieuwe ervaringen en inzichten. In dat licht is de handreiking een leer- en ontwikkelomgeving.

De handreiking kan door initiatiefnemers en de gemeenten worden gebruikt voor:

- Het maken van een plan voor een burgerinitiatief: waar moet je op letten?
- Evaluatie tussentijds en na afloop: wat gaat goed, wat gaat minder goed?
- Ontwikkelen van een gemeenschappelijke werkwijze en een gemeenschappelijke taal.
- Een permanente ontwikkelagenda: wat zijn zaken waar we verder op moeten ontwikkelen?

Gemeentelijke herindeling

gemeente Cuijk

Sint Anthonis